Prečišćeni tekst Zakona o životnoj sredini obuhvata sljedeće propise:

1. Zakon o životnoj sredini ("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016),
2. Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena ("Službeni list Crne Gore", br. 073/19 od 27.12.2019),
3. Zakon o zaštiti morske sredine ("Službeni list Crne Gore", br. 073/19 od 27.12.2019),
4. Zakon o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane odredbe o inspekcijskom nadzoru ("Službeni list Crne Gore", br. 084/24 od 06.09.2024), u kojima je naznačen njihov dan stupanja na snagu.

ZAKON

O ŽIVOTNOJ SREDINI

("Službeni list Crne Gore", br. 052/16 od 09.08.2016, 073/19 od 27.12.2019, 073/19 od 27.12.2019, 084/24 od 06.09.2024)

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se principi zaštite životne sredine i održivog razvoja, instrumenti i mjere zaštite životne sredine i druga pitanja od značaja za životnu sredinu.

Definicija životne sredine

Član 2

Životna sredina je prostor, odnosno prirodno okruženje, vazduh, zemljište, voda i more, biljni i životinjski svijet, pojave i djelovanja: klima, jonizujuća i nejonizujuća zračenja, buka i vibracije, kao i okruženje koje je stvorio čovjek: gradovi i druga naselja, kulturno-istorijska baština, infrastrukturni, industrijski i drugi objekti.

Integralni sistem zaštite životne sredine

Član 3

Integralnim sistemom zaštite životne sredine obezbjeđuje se cjelovito očuvanje kvaliteta životne sredine, očuvanje biološke i predione raznovrsnosti, racionalno korišćenje prirodnih dobara i energije na najpovoljniji način za životnu sredinu, kao osnovni uslov održivog razvoja.

Integralni sistem zaštite životne sredine čine mjere, uslovi i instrumenti za:

- održivo upravljanje, očuvanje prirodne ravnoteže, cjelovitosti, raznovrsnosti i kvaliteta prirodnih vrijednosti i uslova za opstanak svih živih bića; i
- sprječavanje, kontrolu, smanjivanje i sanaciju svih oblika zagađivanja životne sredine.

Integralno upravljanje životnom sredinom je skup povezanih i usklađenih odluka i mjera kojima se ostvaruje jedinstvena zaštita životne sredine, izbjegavaju i smanjuju rizici po životnu sredinu, poboljšava i ostvaruje efikasna zaštita životne sredine.

Integralno upravljanje životnom sredinom sprovodi se na način da se obezbijedi održivi razvoj u skladu sa ovim zakonom i posebnim propisima.

Ciljevi zaštite životne sredine

Član 4

Zaštita životne sredine sprovodi se radi:

1) zaštite života i zdravlja ljudi;

2) zaštite biljnog i životinjskog svijeta, biološke i predione raznovrsnosti i očuvanja ekološke održivosti;

3) zaštite i poboljšanja kvaliteta pojedinih segmenata životne sredine;

4) zaštite ozonskog omotača i ublažavanja klimatskih promjena;

5) zaštite i obnavljanja kulturnih i estetskih vrijednosti pejzaža;

6) sprječavanja i smanjenja zagađenja životne sredine;

7) održivog korišćenja prirodnih resursa;

8) racionalnog korišćenja energije i podsticanja upotrebe obnovljivih izvora energije;

9) uklanjanja posljedica zagađenja životne sredine;

10) poboljšanja narušene prirodne ravnoteže i ponovno uspostavljanje njenih regenerativnih sposobnosti;

11) ostvarivanja održive proizvodnje i potrošnje;

12) smanjenja korišćenja i supstitucije hemikalija koje svojim opasnim i štetnim karakteristikama mogu ugroziti životnu sredinu i zdravlje ljudi;

13) održivog korišćenja prirodnih dobara, bez većeg oštećenja i ugrožavanja životne sredine;

14) unaprjeđenja stanja životne sredine i obezbjeđivanja zdrave životne sredine.

Ciljevi iz stava 1 ovog člana, postižu se primjenom principa zaštite životne sredine, instrumenata i mjera zaštite životne sredine, propisanih ovim zakonom i posebnim propisima.

Principi zaštite životne sredine

Član 5

Principi zaštite životne sredine su:

1) princip održivog razvoja:

a) prilikom usvajanja i donošenja strategija, planova, programa i propisa, Skupština Crne Gore (u daljem tekstu: Skupština), Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada) i jedinice lokalne samouprave, u okviru svojih nadležnosti, moraju podsticati održivi razvoj;

b) u svrhu ostvarivanja održivog razvoja zahtjevi zaštite životne sredine uspostavljeni ovim zakonom i posebnim propisima moraju biti uključeni u pripreme i sprovođenje utvrđenih politika i aktivnosti na svim područjima privrednog i socijalnog razvoja;

2) princip integralnog pristupa zaštiti životne sredine:

a) integralnim pristupom zaštite životne sredine sprječava se, odnosno smanjuje rizik za životnu sredinu u cjelini na najmanju moguću mjeru;

b) zahtjevi za visokim stepenom zaštite životne sredine i poboljšanjem kvaliteta životne sredine, moraju biti sastavni dio svih polazišta kojima je cilj uravnoteženi ekonomski razvoj, a osiguravaju se u skladu sa principom održivog razvoja;

3) princip očuvanja prirodnih resursa:

a) prirodni resursi koriste se pod uslovima i na način kojima se obezbjeđuje očuvanje vrijednosti geodiverziteta, biodiverziteta, zaštićenih prirodnih dobara i predjela;

b) obnovljivi prirodni resursi koriste se pod uslovima koji obezbjeđuju njihovu trajnu i efikasnu obnovu i stalno unaprjeđivanje kvaliteta;

c) neobnovljivi prirodni resursi koriste se pod uslovima koji obezbjeđuju njihovo dugoročno ekonomično i razumno korišćenje, uključujući ograničavanje korišćenja strateških ili rijetkih prirodnih resursa i supstituciju drugim raspoloživim resursima, kompozitnim ili vještačkim materijalima;

4) princip saradnje:

a) održivi razvoj postiže se saradnjom i zajedničkim djelovanjem Skupštine, Vlade i jedinica lokalne samouprave, kao i svih drugih učesnika u cilju zaštite životne sredine, u okviru svoje nadležnosti i odgovornosti;

b) država obezbjeđuje saradnju i solidarnost u rješavanju globalnih i međudržavnih pitanja zaštite životne sredine, posebno kroz međunarodne ugovore, saradnjom sa drugim državama i zaključivanjem odgovarajućih sporazuma, kao i obavještavanjem drugih država o prekograničnim uticajima na životnu sredinu, o ekološkim udesima i međunarodnom razmjenom informacija o životnoj sredini;

c) Vlada i jedinice lokalne samouprave, u okviru svog djelokruga, solidarno i zajednički, učestvuju u sprovođenju zaštite životne sredine iz svoje nadležnosti, kako bi obezbijedile sprovođenje efikasnih mjera zaštite životne sredine na svom području;

5) princip zagađivač plaća:

a) pravno i fizičko lice koje je pričinilo štetu u životnoj sredini ili neposrednu opasnost od štete, dužno je da nadoknadi štetu sprovođenjem preventivnih mjera i mjera remedijacije o svom trošku;

6) princip korisnik plaća:

a) svako ko koristi prirodne resurse mora finansijski da nadoknadi njihovo korišćenje i rekultivaciju prostora u skladu sa zakonom;

7) princip obaveznog osiguranja:

a) pravno i fizičko lice koje obavlja djelatnosti, odnosno aktivnosti koje predstavljaju rizik za zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu, dužno je da se osigura od odgovornosti za štetu u životnoj sredini;

8) princip prevencije:

a) svaka aktivnost mora biti planirana i sprovedena na način da: prouzrokuje najmanju moguću promjenu u životnoj sredini, odnosno da predstavlja najmanji mogući rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi, smanji opterećenje prostora i potrošnje sirovina i energije u izgradnji, kao i u proizvodnji, distribuciji i upotrebi, uključi mogućnost reciklaže, spriječi ili ograniči uticaj na životnu sredinu na samom izvoru zagađenja;

9) princip predostrožnosti:

a) kada nije sigurno kakve posljedice može prouzrokovati eventualni zahvat moraju se sprovesti sve raspoložive procedure za ocjenu očekivanih uticaja i odgovarajuće mjere kako bi se izbjegle negativne posljedice po zdravlje ljudi i životnu sredinu;

b) kada prijeti opasnost od stvarne i nepopravljive štete za zdravlje ljudi i životnu sredinu, ne smije se odlagati preduzimanje neophodnih mjera zaštite, pa ni u slučaju kada ta opasnost nije u cjelini naučno dokazana;

c) odustaće se, odnosno neće se obavljati djelatnost i/ili obaviti zahvat, koji ima naučno dokazanu ili pretpostavljenu vjerovatnoću štetnog i trajno štetnog uticaja na životnu sredinu;

10) princip supsidijarne odgovornosti:

a) država otklanja posljedice zagađivanja životne sredine i smanjenja štete u slučajevima kada je zagađivač nepoznat, kao i kada šteta potiče usljed zagađivanja životne sredine iz izvora van teritorije države;

11) princip primjene podsticajnih mjera:

a) državni organi i organi lokalne samouprave, u skladu sa svojim nadležnostima, podstiču djelatnosti u vezi sa zaštitom životne sredine koje sprječavaju ili smanjuju zagađenje životne sredine, kao i zahvate u životnoj sredini koji smanjuju upotrebu materija, sirovina i energije, manje zagađuju životnu sredinu ili ga iskorišćavaju u dozvoljenim granicama;

12) princip pristupa informacijama i učešća javnosti:

a) svako ima pravo da bude obaviješten o stanju životne sredine i da učestvuje u procesu donošenja odluka čije bi sprovođenje moglo da utiče na životnu sredinu;

b) podaci o stanju životne sredine su javni;

13) princip zaštite prava na zdravu životnu sredinu i pristupa pravosuđu:

a) građanin ili grupe građana, njihova udruženja, profesionalne ili druge organizacije, imaju mogućnost uticaja prilikom odlučivanja o pitanjima od značaja za životnu sredinu i na pravnu zaštitu kod nadležnih organa i pred sudom.

Posebni zakoni

Član 6

Zaštita životne sredine i održivi razvoj uređuju se ovim zakonom i posebnim zakonima kojima se uređuju pojedini segmenti životne sredine i to:

1) procjena uticaja planova, programa i projekata na životnu sredinu;

2) odgovornost za štetu u životnoj sredini;

3) integrisano sprječavanje i kontrola zagađivanja;

4) zaštita prirode;

5) zaštita vazduha, voda, mora, zemljišta, šuma i geoloških resursa;

6) hemikalije;

7) upravljanje otpadom;

8) zaštita od negativnog uticaja klimatskih promjena;

9) jonizujuća i nejonizujuća zračenja;

10) zaštita od buke.

Značenje izraza

Član 7

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) biodiverzitet (biološka raznovrsnost) je raznovrsnost živih organizama svih ekosistema, kao i raznovrsnost u okviru vrste, između vrsta i njihovih životnih zajednica;

2) degradacija životne sredine je proces narušavanja kvaliteta životne sredine koji nastaje prirodnom ili ljudskom aktivnošću ili je posljedica nepreduzimanja mjera, radi otklanjanja uzroka narušavanja kvaliteta ili štete po životnu sredinu, prirodne ili radom stvorene vrijednosti;

3) domino efekat je niz povezanih efekata koji zbog međusobnog razmještaja i blizine postrojenja, odnosno djelova postrojenja ili grupe postrojenja i količina opasnih materija prisutnih u tim postrojenjima povećavaju mogućnosti izbijanja udesa ili pogoršavaju posljedice nastalog udesa;

4) dugotrajne organske zagađujuće supstance (POPs) su organske supstance koje:

   a) posjeduju toksična svojstva;

   b) se teško razlažu;

   c) su bioakumulativne;

   d) se prenose kroz atmosferu i talože na velikim udaljenostima; i

   e) uzrokuju značajne negativne efekte na ljudsko zdravlje i životnu sredinu u blizini i daleko od izvora svog nastanka;

5) ekosistem je dinamična zajednica živog svijeta (biocenoze) i staništa (biotopa) koji međusobno djeluju u određenom prostoru;

6) emisija je ispuštanje zagađujućih materija i/ili energije u životnu sredinu i njene segmente;

7) geološko skladištenje ugljendioksida na ekološki prihvatljiv način je skladištenje ugljendioksida pod zemljom, radi eliminisanja, ili svođenja na najmanju moguću mjeru rizika po životnu sredinu i zdravlje ljudi;

8) granična vrijednost zagađujućih materija je nivo zagađujućih materija utvrđen na osnovu naučnih saznanja sa ciljem da se izbjegnu, spriječe ili umanje štetni uticaji na ljudsko zdravlje i/ili životnu sredinu u cjelini, koji treba postići u određenom roku i koji se, nakon što je postignut, ne smije prekoračiti;

9) integralno upravljanje obalnim područjem je proces održivog upravljanja i korišćenja obalnih područja, uzimajući u obzir osjetljivost obalnih ekosistema, predjela, raznovrsnost aktivnosti i njihovu upotrebu i međusobno djelovanje i uticaj na morske i kopnene oblasti;

10) imisija je koncentracija zagađujućih materija i/ili nivoa energije u životnoj sredini, kojom se ocjenjuje kvalitet životne sredine;

11) informacija o životnoj sredini u posjedu organa državne uprave, organa uprave ili organa lokalne uprave je informacija koju je organ pripremio ili dobio od drugog organa ili od trećeg lica;

12) informacija o životnoj sredini je svaka informacija u pisanom, vizuelnom, audio, elektronskom ili drugom obliku koja se odnosi na životnu sredinu;

13) javnost je jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, asocijacije, organizacije ili grupe;

14) kapacitet životne sredine je sposobnost životne sredine ili nekog njenog dijela da prihvati određenu količinu zagađujućih materija po jedinici vremena i da je pretvori u bezopasan oblik ili nepovratno odloži, a da od toga ne nastupi nepovratna šteta (zagađenje);

15) katastar zagađivača je registar svih vrsta zagađivača životne sredine sa podacima o njihovoj lokaciji, proizvodnim procesima, zagađujućim materijama koje se koriste kao sirovina ili nastaju kao poluproizvod, proizvod ili nusproizvod, dinamici ispuštanja zagađujućih materija, mjestima ispusta, načinu i postupku njihovog uklanjanja;

16) kompleks je prostorna cjelina pod kontrolom operatera, gdje su opasne materije prisutne u jednom ili više postrojenja, uključujući pojedinačnu ili zajedničku infrastrukturu, odnosno pojedinačne ili zajedničke aktivnosti;

17) kvalitet životne sredine je stanje životne sredine, odnosno segmenata životne sredine, koje je posljedica djelovanja prirodnih pojava, odnosno ljudskog djelovanja, a koje se iskazuje fizičkim, hemijskim, biološkim, estetskim i drugim indikatorima;

18) monitoring je sistematsko i redovno osmatranje, mjerenje i procjenjivanje stanja segmenata životne sredine i promjena kvaliteta i kvantiteta životne sredine, emisije zagađujućih materija i korišćenja prirodnih resursa;

19) morski ekosistem je morska životna sredina koja se mora očuvati i zaštiti sa ciljem održavanja biodiverziteta i obezbjeđivanja raznovrsnosti i dinamičnosti procesa koji se dešavaju u morima i okeanima;

20) morska obala je pojas kopna ograničen linijom do koje dopire najveći talas i za vrijeme najjačeg nevremena, kao i dio kopna koji je širok šest metara, računajući od linije koja je horizontalno udaljena od linije do koje dopire najveći talas i za vrijeme najjačeg nevremena računajući od obalne linije;

21) najbolje dostupne tehnike (BAT) su najdjelotvornije i najmodernije faze u razvoju aktivnosti i načinu njihovog obavljanja, koje omogućavaju pogodniju primjenu određenih tehnika za zadovoljavanje graničnih vrijednosti emisija, propisanih u cilju sprječavanja, ili ako to nije izvodljivo u cilju smanjenja emisija i uticaja na životnu sredinu kao cjelinu;

22) održivi razvoj je ekonomski i socijalni razvoj društva koji u zadovoljavanju potreba današnjih generacija uvažava iste mogućnosti zadovoljavanja potreba budućih generacija i omogućava dugoročno očuvanje kvaliteta životne sredine, biološke raznovrsnosti i pejzaža;

23) održivo upravljanje je korišćenje prirodnih resursa na način da se ne smanjuje kvalitet i kvantitet ukupnih vrijednosti, da se održava i unaprjeđuje njihov potencijal;

24) opasna materija je materija, supstanca ili smješa koja je u postrojenju prisutna kao sirovina, proizvod, nusproizvod ili poluproizvod, uključujući i one materije za koje se može pretpostaviti da mogu nastati u slučaju udesa;

25) otpad je svaka materija ili predmet koji je imalac odbacio, namjerava da odbaci ili je dužan da odbaci;

26) operater je privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice koje upravlja postrojenjem, odnosno kompleksom ili ga kontroliše ili je ovlašćen za donošenje ekonomskih odluka u oblasti tehničkog funkcionisanja postrojenja;

27) opterećenja su emisije štetnih materija, fizički i biološki činioci kao i djelatnosti koje ugrožavaju ili bi mogle ugroziti segmente životne sredine;

28) opterećivanje životne sredine je svaki zahvat ili posljedica uticaja zahvata na životnu sredinu ili uticaj određene aktivnosti na životnu sredinu, koja sama ili povezana sa drugim aktivnostima može izazvati, ili je mogla izazvati zagađivanje životne sredine, smanjenje kvaliteta životne sredine, štetu životnoj sredini, rizik po životnu sredinu ili korišćenje životne sredine;

29) predio je lokalitet određenog vizuelnog doživljaja, čija su struktura i karakter rezultat interakcije (međudejstva) prirodnih i antropogenih elemenata;

30) prirodna pojava je fizičko - hemijski proces, zračenje, geološka pojava, hidrografski i biološki uslovi, uslovi podneblja kao i druge prirodne pojave, koje uzrokuju i/ili utiču na promjene u životnoj sredini;

31) prirodni resursi su djelovi žive ili nežive prirode koje čovjek koristi ili može koristiti, radi zadovoljavanja svojih potreba;

32) prirodno dobro je očuvani dio prirode, koji ima trajni ekološki, naučni, kulturni, obrazovni, zdravstveno-rekreativni, turistički i drugi značaj;

33) rizik je određeni nivo vjerovatnoće da neka aktivnost, direktno ili indirektno, u određenom vremenskom periodu ili u određenim okolnostima izazove opasnost po život i zdravlje ljudi i životnu sredinu;

34) seveso postrojenje je postrojenje u kojem se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih materija, odnosno tehnička jedinica unutar kompleksa gdje se opasne materije proizvode, koriste, skladište ili se njima rukuje, uključujući svu opremu, zgrade, cjevovode, mašine, alate, interne kolosjeke i depoe, dokove, istovarna pristaništa za postrojenja, pristane, skladišta ili slične objekte na vodi, ili kopnu koji su nužni za funkcionisanje postrojenja;

35) standard kvaliteta životne sredine je propisani kvalitet, odnosno skup zahtjeva, koji životna sredina ili pojedini segmenti životne sredine, moraju ispunjavati u određenom roku;

36) udes je nepredviđeni i nekontrolisani događaj u životnoj sredini ili značajnija emisija jedne ili više opasnih materija, odnosno njihovih jedinjenja u životnoj sredini;

37) zahvat je svaka aktivnost koja može dovesti do privremene ili trajne degradacije životne sredine, a koja se odnosi na korišćenje prostora, izgradnju ili rekonstrukciju objekata, uvođenje i promjenu tehnologija, eksploataciju prirodnih resursa i izvođenje drugih radova;

38) zagađivač je svako privredno društvo, preduzetnik ili drugo pravno lice koje posrednim ili neposrednim djelovanjem ili propuštanjem djelovanja uzrokuje ili može uzrokovati zagađenje životne sredine i/ili koje je upisano u katastar zagađivača;

39) zagađivanje životne sredine je unošenje zagađujućih materija ili energije u životnu sredinu, izazvano

ljudskom djelatnošću ili prirodnim procesima koje ima ili može imati štetne posljedice na kvalitet životne sredine i zdravlje ljudi;

40) zagađujuće materije su sve prirodne i vještačke materije, kao i pojave i djelovanja koje remete prirodni sastav, osobine ili integritet životne sredine u cjelini;

41) zainteresovana javnost je javnost na koju utiče ili se očekuje da će uticati postupak odlučivanja u pitanjima životne sredine, uključujući i nevladine organizacije koje se bave zaštitom životne sredine;

42) zaštita životne sredine je skup aktivnosti, mjera, uslova i instrumenata kojima se prati, sprječava, ublažava i ograničava zagađivanje životne sredine, čuva i održava prirodna ravnoteža, održivo koriste i unaprjeđuju prirodne i radom stvorene vrijednosti;

43) zaštićeno prirodno dobro je prirodno dobro koje zbog svojih posebnih vrijednosti i odlika (biodiverziteta, geodiverziteta, predjela) uživa posebnu zaštitu.

II. SUBJEKTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Obaveze subjekata

Član 8

Zaštitu životne sredine, u okviru svojih prava i obaveza, obezbjeđuju: organi državne uprave, jedinice lokalne samouprave, pravna i fizička lica, nevladine organizacije, građani i udruženja građana (u daljem tekstu: subjekti).

Subjekti su dužni da u okviru svojih prava i obaveza, obezbijede kontrolu i sprječavanje svih oblika zagađenja i degradacije životne sredine, odnosno njihovo svođenje na najmanju moguću mjeru, kao i remedijaciju djelova ili segmenata životne sredine čiji je kvalitet narušen usljed zagađenja i drugih vidova degradacije, obezbjeđujući na taj način održivo korišćenje prirodnih resursa kao osnovnog uslova za održivi razvoj.

Subjekti zaštite životne sredine sarađuju i ostvaruju međusobnu komunikaciju u skladu sa posebnim propisima.

Država posebno štiti životnu sredinu.

Obaveze pravnih i fizičkih lica

Član 9

Pravno i fizičko lice dužno je da u obavljanju svoje aktivnosti, obezbijedi zaštitu životne sredine i to:

- održivim korišćenjem prirodnih resursa, dobara i energije;
- uvođenjem energetski efikasnijih tehnologija i korišćenjem obnovljivih prirodnih resursa;
- upotrebom proizvoda, procesa, tehnologija koji manje ugrožavaju životnu sredinu;
- preduzimanjem mjera prevencije i otklanjanja posljedica ugrožavanja i štete po životnu sredinu;
- kontrolom aktivnosti i rada postrojenja koja mogu predstavljati rizik ili prouzrokovati opasnost po životnu sredinu i zdravlje ljudi;
- drugim mjerama u skladu sa zakonom.

Obavljanje djelatnosti

Član 10

Domaća i strana pravna i fizička lica, dužna su da u obavljanju svojih djelatnosti obezbijede racionalno korišćenje prirodnih resursa, uračunavanje troškova zaštite životne sredine u okviru investicionih i proizvodnih troškova, primjenu propisa, odnosno preduzimanje mjera zaštite životne sredine u skladu sa ovim zakonom i drugim propisima.

Nadležnosti Ministarstva

Član 11

Organ državne uprave nadležan za poslove životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo), vrši poslove koji se odnose na predlaganje politike i sistema zaštite i unaprjeđenja životne sredine i klimatskih promjena, sarađuje sa nevladinim organizacijama koje se bave zaštitom životne sredine, utvrđuje, koordinira i vrši nadzor nad sprovođenjem mjera zaštite i poboljšanja kvaliteta životne sredine, koordinira izradu i sprovođenje strategija iz oblasti životne sredine, ostvaruje međunarodnu saradnju, uključujući i saradnju sa Evropskom komisijom i razmjenu podataka u oblasti životne sredine.

Nadležnosti organa uprave

Član 12

Stručne i sa njima povezane upravne poslove iz oblasti zaštite životne sredine vrši organ uprave nadležan za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Agencija).

Agencija vrši poslove koji se odnose na:

- organizovanje i vršenje monitoringa zaštite životne sredine;
- uspostavljanje, vođenje i koordiniranje jedinstvenog informacionog sistema zaštite životne sredine;
- podnošenje izvještaja o stanju životne sredine, kao i o pojavama i događajima od značaja za kvalitet životne sredine;
- ostvarivanje saradnje i komunikacije sa relevantnim domaćim i međunarodnim organizacijama i institucijama iz oblasti životne sredine;
- vođenje katastra zagađivača;
- izvršavanje propisa o zaštiti životne sredine, kao i izvršavanje međunarodnih ugovora iz nadležnosti ovog organa.

Nadležnosti lokalne samouprave

Član 13

Lokalne samouprave vrše poslove koji se odnose na uspostavljanje sistema zaštite i unaprjeđenja životne sredine na svojoj teritoriji, predlaganje i sprovođenje mjera, izradu i praćenje implementacije planova, odobrenih programa i projekata iz oblasti zaštite životne sredine.

Nevladine organizacije

Član 14

Nevladine organizacije učestvuju u očuvanju životne sredine u skladu sa svojim programima i na način utvrđen posebnim propisima.

Država podstiče učešće nevladinog sektora u donošenju i realizaciji odluka od značaja za zaštitu životne sredine.

III. SEGMENTI ŽIVOTNE SREDINE

Zaštita segmenata životne sredine

Član 15

Segmenti životne sredine (zemljište, vode, more i obalno područje, vazduh, priroda, šume), moraju biti zaštićeni od zagađivanja pojedinačno i u okviru ostalih segmenata životne sredine, uzimajući u obzir njihove međusobne odnose i međuuticaje.

Zaštita zemljišta

Član 16

Zaštita zemljišta, kao dobra od opšteg interesa, obuhvata preduzimanje mjera kojima se poboljšavaju njegova fizička, hemijska i biološka svojstva, radi njegove zaštite i očuvanja.

Korišćenje zemljišta vrši se na način koji najviše odgovara prirodnim osobinama zemljišta.

U toku realizacije projekata, prije i poslije njegovog izvođenja (izgradnje, eksploatacije mineralnih sirovina), obezbjeđuje se zaštita zemljišta.

Zaštita voda

Član 17

Zaštita voda obuhvata sprovođenje mjera zaštite voda i poboljšanja stanja voda i vodnih ekosistema, radi sprječavanja ili smanjivanja štetnih posljedica za ljudsko zdravlje, vodne ekosisteme, kvalitet života i životne sredine u cjelini.

Zaštita i korišćenje voda ostvaruje se u okviru integralnog sistema upravljanja vodama, sprovođenjem mjera za

očuvanje površinskih i podzemnih voda i njihovih rezervi, kvaliteta i količina, kao i zaštitom korita, obalnih područja i slivova, u skladu sa zakonom kojim su uređene vode.

Sprovođenjem mjera zaštite voda obezbjeđuje se sprječavanje ili ograničavanje unošenja u vode opasnih, otpadnih i drugih štetnih materija, praćenje i ispitivanje kvaliteta površinskih i podzemnih voda, kao i kvaliteta otpadnih voda i njihovo prečišćavanje.

Zaštita mora i obalnog područja

Član 18

Zaštita mora i obalnog područja od zagađivanja obezbjeđuje se sprovođenjem mjera, radi smanjivanja i/ili uklanjanja zagađenja, odnosno opterećenja u morskoj i obalnoj sredini, očuvanja zaštićenih i ekološko značajnih područja u moru i obalnom području, zaštite, očuvanja i obnavljanja morskih resursa i sistematskim praćenjem morskih i obalnih ekosistema.

Zaštita mora vrši se sprovođenjem mjera, radi zaštite morske sredine uključujući morski ekosistem i obalno područje kao nedjeljive cjeline, sprječavanjem štetnih zahvata sa negativnim posljedicama na morski ekosistem imajući u vidu njihovo kumulativno i sinergijsko djelovanje, održivim korišćenjem prirodnih resursa, sprječavanjem zagađenja mora iz vazduha, sa kopna, sa plovnih objekata uključujući i zagađenje prouzrokovano ispuštanjem sa plovnih objekata, ili iz vazduhoplova sa ciljem potapanja ili spaljivanjem na moru, prekogranično zagađenje, sprječavanje zagađenja usljed velikih nesreća i uklanjanja njihovih posljedica.

Zaštita i upravljanje obalnim područjem obuhvata mjere zaštite obalnih ekosistema i održivo i integralno upravljanje obalnim resursima.

Zaštita vazduha

Član 19

Zaštita vazduha ostvaruje se preduzimanjem mjera sistematskog praćenja kvaliteta vazduha, smanjenjem zagađivanja vazduha zagađujućim materijama i preduzimanjem tehničko-tehnoloških i drugih potrebnih mjera za smanjenje emisije zagađujućih materija u vazduh, kao i praćenjem uticaja zagađenog vazduha na zdravlje ljudi i životnu sredinu.

Zaštita prirode

Član 20

Zaštita prirode ostvaruje se očuvanjem geološke i biološke raznovrsnosti, predione vrijednosti i raznovrsnosti, kao i zaštite prirodnih vrijednosti.

Zaštita prirode ostvaruje se praćenjem stanja prirode, uspostavljanjem sistema zaštite prirodnih vrijednosti radi njihovog trajnog očuvanja i osiguranjem održivog korišćenja prirodnih dobara.

Zaštita i očuvanje šuma

Član 21

Zaštita i očuvanje šuma ostvaruje se u cilju unaprjeđivanja šumskih ekosistema.

Šumama se gazduje na način da se obezbijedi održivo upravljanje šumama, očuvanje genetskog fonda, poboljšanje strukture i ostvarivanje funkcija šuma.

IV. ZAŠTITA OD UTICAJA OPTEREĆENJA ŽIVOTNE SREDINE

Zaštita od buke u životnoj sredini

Član 22

Zaštita od buke u životnoj sredini ostvaruje se preduzimanjem mjera za sprječavanje, smanjenje i otklanjanje štetnog uticaja buke u životnoj sredini, praćenje nivoa buke u životnoj sredini, kao i druge mjere od značaja za zaštitu životne sredine i zdravlje ljudi od uticaja buke u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita od buke u životnoj sredini.

Zaštita od štetnog uticaja hemikalija

Član 23

Zaštita od štetnog uticaja hemikalija obuhvata sprovođenje mjera i postupaka za smanjenje štetnog uticaja hemikalija na zdravlje ljudi i životnu sredinu u skladu sa zakonom kojim su uređene hemikalije.

Zaštita od štetnog uticaja genetički modifikovanih organizama

Član 24

Zaštita od štetnog uticaja genetički modifikovanih organizama (u daljem tekstu: GMO) obuhvata sprovođenje mjera kojima se uređuje prekogranični prenos, prevoz i ograničena upotreba GMO-a i sprječava uvođenje u životnu sredinu i stavljanje na tržište GMO-a i proizvoda koji sadrže, sastoje se ili su dobijeni od GMO-a u skladu sa zakonom kojim su uređeni GMO.

Zaštita od štetnog uticaja otpada

Član 25

Zaštita od štetnog uticaja otpada obuhvata sprovođenje mjera za sprječavanje nastanka i smanjivanje količina otpada, bez upotrebe postupaka i/ili na način koji ne predstavlja rizik po životnu sredinu i sprječavanje štetnog djelovanja otpada na ljudsko zdravlje i životnu sredinu u skladu sa zakonom kojim je uređeno upravljanje otpadom.

Zaštita od jonizujućih zračenja

Član 26

Zaštita od jonizujućih zračenja sprovodi se primjenom sistema mjera kojima se sprječava ugrožavanje života i zdravlja ljudi, lica koja rade sa izvorima jonizujućih zračenja i radioaktivnim izvorima zračenja, uključujući i radioaktivni otpad i zaštitu životne sredine od štetnog djelovanja jonizujućih zračenja u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita od jonizujućeg zračenja i radijacione sigurnosti.

Zaštita od nejonizujućih zračenja

Član 27

Zaštita od nejonizujućih zračenja sprovodi se primjenom sistema mjera kojima se sprječava ugrožavanje života i zdravlja ljudi, lica koja rade sa izvorima nejonizujućih zračenja, ili se u procesu rada nalaze u poljima nejonizujućih zračenja, kao i zaštite životne sredine od štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja u skladu sa zakonom kojim je uređena zaštita od nejonizujućih zračenja.

Zaštita životne sredine od negativnog uticaja klimatskih promjena

Član 28

Zaštita životne sredine od negativnog uticaja klimatskih promjena ostvaruje se primjenom mjera, radi smanjenja negativnih efekata klimatskih promjena na životnu sredinu.

V. DOKUMENTI ODRŽIVOG RAZVOJA I ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Dokumenti

Član 29

Dokumenti održivog razvoja i zaštite životne sredine su:

1) Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore;
2) Strategija o klimatskim promjenama;
3) Strategija niskokarbonskog razvoja;
4) Plan adaptacije na klimatske promjene;
5) Nacionalni plan borbe protiv dezertifikacije;
6) Strategija zaštite morske sredine;
7) Nacionalna strategija integralnog upravljanja obalnim područjem;
8) lokalni planovi zaštite životne sredine;
9) strategije, planovi i programi koji se donose, odnosno koji su doneseni prema posebnim propisima u pojedinim oblastima za pojedine segmente životne sredine i opterećenja.

Nacionalna strategija održivog razvoja Crne Gore

Član 30

Nacionalnom strategijom održivog razvoja Crne Gore (u daljem tekstu: Strategija) utvrđuju se principi, strateški ciljevi i smjernice za dostizanje dugoročnog održivog razvoja društva, uzimajući u obzir postojeće stanje i preuzete međunarodne obaveze.

Strategijom se utvrđuju smjernice za dugoročni, privredni i društveni razvoj i zaštitu životne sredine, radi obezbjeđivanja održivog razvoja.

Sa Strategijom moraju biti usklađene sektorske strategije, politike, razvojni planovi i programi, na način da se u njima obezbijedi integracija ciljeva i mjera održivog razvoja.

Strategija sadrži akcioni plan, kojim se definišu mjere za ostvarivanje strateških ciljeva, nadležni organi i druga lica za sprovođenje mjera iz akcionog plana sa rokovima za sprovođenje mjera.

Akcionim planom se definišu indikatori održivog razvoja.

Strategiju donosi Vlada na period od 15 godina.

Ministarstvo koordinira sprovođenje Strategije.

Izvještaje o sprovođenju Strategije za period od dvije godine sačinjava Ministarstvo i dostavlja ga Vladi i Nacionalnom savjetu za održivi razvoj, klimatske promjene i integralno upravljanje obalnim područjem.

Strategija o klimatskim promjenama

Član 31

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Strategija niskokarbonskog razvoja

Član 32

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Plan adaptacije na klimatske promjene

Član 33

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Nacionalni plan borbe protiv dezertifikacije

Član 34

U skladu sa principima i ciljevima nacionalnog i socijalnog razvoja, međunarodne saradnje i integracija, Vlada donosi Nacionalni plan borbe protiv dezertifikacije sa Akcionim planom.

Cilj Nacionalnog plana iz stava 1 ovog člana je da identifikuje činioce koji doprinose dezertifikaciji i zagađivanju zemljišta i mjere neophodne za borbu protiv dezertifikacije.

Nacionalni plan iz stava 1 ovog člana donosi se za period od pet godina.

Akcioni plan je skup mjera i aktivnosti za sprovođenje Nacionalnog plana iz stava 1 ovog člana sa utvrđenim rokovima za izvršenje i nosiocima poslova.

Strategija zaštite morske sredine

Član 35

Briše se. (Zakon o zaštiti morske sredine, "Sl. list CG", br. 73/19)

Nacionalna strategija integralnog upravljanja obalnim područjem

Član 36

Nacionalnom strategijom integralnog upravljanja obalnim područjem utvrđuje se politika sprovođenja međunarodnih ugovora koji se odnose na integralno upravljanje obalnim područjem Sredozemlja.

Strategija iz stava 1 ovog člana sadrži strateške ciljeve, mjere i smjernice za integralno upravljanje kopnom i morskom sredinom obalnog područja Crne Gore.

Strategija iz stava 1 ovog člana i druge strategije, razvojni planovi i programi na državnom i lokalnom nivou, moraju biti međusobno usklađeni.

Strategija iz stava 1 ovog člana sadrži Akcioni plan kojim se definišu mjere za ostvarivanje strateških ciljeva, nadležni organi i druga lica za sprovođenje mjera iz Akcionog plana sa rokovima za njihovo sprovođenje.

Strategiju iz stava 1 ovog člana donosi Vlada na period od 15 godina.

Ministarstvo koordinira sprovođenje Nacionalne strategije integralnog upravljanja obalnim područjem.

Izvještaje o sprovođenju strategije iz stava 1 ovog člana sačinjava Ministarstvo i dostavlja Vladi i Nacionalnom savjetu za održivi razvoj, klimatske promjene i integralno upravljanje obalnim područjem.

Lokalni planovi zaštite životne sredine

Član 37

Lokalnim planom zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Plan) razrađuju se mjere zaštite životne sredine za područje lokalne samouprave u skladu sa lokalnim specifičnostima i obilježjima područja za koje se Plan donosi.

Planom se uspostavljaju ciljevi i zadaci od značaja za zaštitu životne sredine i održivi razvoj na lokalnom nivou.

Plan sadrži naročito:

1) uslove i mjere zaštite životne sredine, kao i mjere prilagođavanja na negativne uticaje klimatskih promjena;

2) subjekte za sprovođenje mjera utvrđenih Planom;

3) pregled stanja pojedinih segmenata životne sredine za teritoriju lokalne samouprave;

4) kratkoročne i dugoročne ciljeve zaštite životne sredine sa vizijom budućeg razvoja;

5) rokove za preduzimanje mjera;

6) finansijska sredstva potrebna za sprovođenje utvrđenih mjera i način obezbjeđivanja sredstava.

Plan donosi skupština jedinice lokalne samouprave, na period od četiri godine.

Organ lokalne uprave nadležan za poslove životne sredine dužan je da Agenciji dostavi Plan u roku od mjesec dana od dana donošenja Plana.

VI. INSTRUMENTI ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Instrumenti

Član 38

Instrumenti zaštite životne sredine su:

1) strateška procjena uticaja na životnu sredinu;

2) procjena uticaja na životnu sredinu;

3) ocjena prihvatljivosti;

4) odgovornost za štetu u životnoj sredini;

5) standardi kvaliteta životne sredine;

6) tehnički standardi zaštite životne sredine;

7) integrisano sprječavanje i kontrola zagađivanja;

8) sprječavanje i kontrola udesa koji uključuju opasne materije;

9) prostorni planovi, usklađeni sa dokumentima održivog razvoja i zaštite životne sredine;

10) sistem upravljanja životnom sredinom (EMAS);

11) upotreba ekološkog znaka;

12) drugi instrumenti zaštite životne sredine.

Primjena instrumenata iz stava 1 ovog člana uređuje se posebnim propisima.

Sprječavanje i kontrola udesa

Član 39

Operater seveso postrojenja, odnosno kompleksa u kojem se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih materija, dužan je da preduzme sve neophodne mjere za sprječavanje hemijskog udesa i ograničavanja uticaja tog udesa na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu u cilju stvaranja uslova za upravljanje rizikom u skladu sa ovim zakonom.

Stepen rizika od hemijskog udesa seveso postrojenja, odnosno kompleksa u kojem se obavljaju aktivnosti u kojima je prisutna ili može biti prisutna jedna ili više opasnih materija, utvrđuje se u zavisnosti od količine opasnih materija.

Operater seveso postrojenja dužan je da Agenciji dostavi obavještenje i izradi Plan prevencije udesa, i u zavisnosti od količina opasnih materija, odnosno stepena rizika od udesa, izradi Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa.

Količine opasnih materija po kategorijama, kojima se određuje stepen rizika seveso postrojenja, utvrđuje Ministarstvo, uz saglasnost organa državne uprave nadležnog za zaštitu i spašavanje.

Obavještenje i sadržaj Plana prevencije udesa

Član 40

Plan prevencije udesa sadrži ciljeve i principe djelovanja operatera, radi kontrole opasnosti od hemijskog udesa.

Plan prevencije udesa mora da sadrži dovoljno elemenata proporcionalnih stepenu rizika od udesa na osnovu kojih operater obezbjeđuje visok stepen zaštite ljudi i životne sredine od hemijskog udesa.

Operater je dužan da Agenciji, prije izrade Plana prevencije udesa, dostavi obavještenje o:

1) novom seveso postrojenju, odnosno kompleksu najmanje tri mjeseca prije početka rada;

2) postojećem seveso postrojenju, odnosno kompleksu;

3) postojećem seveso postrojenju, odnosno kompleksu u kojem su se količine opasnih materija povećale tako da uzrokuju veći stepen rizika od hemijskog udesa, najkasnije tri mjeseca od dana promjene;

4) trajnom prestanku rada seveso postrojenja, odnosno kompleksa, kao i u slučaju modifikacije seveso postrojenja, odnosno kompleksa, svakoj promjeni koja može uticati na mogućnost nastanka hemijskog udesa.

Plan prevencije udesa operater je dužan da izradi najkasnije šest mjeseci po dostavljanju obaveštenja iz stava 3 ovog člana.

Bliži sadržaj Plana prevencije udesa i obavještenja utvrđuje se propisom Ministarstva.

Sadržaj Izvještaja o bezbjednosti i Plana zaštite od udesa

Član 41

Izvještaj o bezbjednosti sadrži naročito: informacije o sistemu upravljanja i organizacije operatera u cilju sprječavanja hemijskog udesa; opis lokacije na kojoj se nalazi seveso postrojenje, odnosno kompleks; opis seveso postrojenja, odnosno kompleksa; analizu rizika od hemijskog udesa i način njegovog sprječavanja; mjere zaštite i interventne mjere za ograničavanje posljedica hemijskog udesa; popis opasnih materija i dr.

Plan zaštite od udesa sadrži naročito mjere koje se preduzimaju u okviru seveso postrojenja, odnosno kompleksa u slučaju hemijskog udesa ili u slučaju nastanka okolnosti koje mogu izazvati hemijski udes.

Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa obezbjeđuje operater koji u skladu sa količinama opasnih materija ima veći stepen rizika od hemijskog udesa i to za:

1) novo seveso postrojenje, odnosno kompleks najmanje tri mjeseca prije početka rada;

2) postojeće seveso postrojenje, odnosno kompleks;

3) postojeće seveso postrojenje, odnosno kompleks u kojem su se količine opasnih materija povećale tako da uzrokuju veći stepen rizika od hemijskog udesa, najkasnije šest mjeseci od dana promjene.

Na Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa saglasnosti daje Agencija.

Saglasnost iz stava 4 ovog člana izdaje se na osnovu zahtjeva uz koji se prilaže dokaz o uplaćenoj administrativnoj taksi.

Operater je dužan da Izvještaj o bezbjednosti periodično pregleda i po potrebi ažurira:

1) najmanje svakih pet godina;

2) samoinicijativno ili na zahtjev Agencije zbog novih činjenica do kojih se došlo na osnovu analize drugih hemijskih udesa ili izbjegnutih udesa.

Bliži sadržaj, metodologiju izrade Izvještaja o bezbjednosti i Plana zaštite od udesa utvrđuju se propisom Ministarstva.

Zaštitne zone

Član 42

U neposrednoj blizini industrijskih postrojenja koja imaju negativan uticaj na zdravlje ljudi i životnu sredinu, planskim dokumentima se utvrđuju zaštitne zone u kojima nije dozvoljena izgradnja stambenih objekata, škola, bolnica kao i poljoprivredna proizvodnja, u zavisnosti od stepena zagađenja vazduha, vode, tla ili drugih segmenata životne sredine.

Sistem upravljanja životnom sredinom (EMAS)

Član 43

Radi uključivanja u sistem upravljanja i kontrole zaštite životne sredine i informisanja javnosti o uticajima pojedinih djelatnosti na životnu sredinu, pravna lica i preduzetnici mogu se uključiti u sistem upravljanja životnom sredinom (u daljem tekstu: sistem EMAS) u skladu sa standardom MEST EN ISO 14001.

U sistem EMAS mogu se uključiti pravna i fizička lica koja u svom poslovanju ispunjavaju zahtjeve sistema upravljanja zaštitom životne sredine koji se odnose na utvrđivanje i vođenje politike, planiranje, sprovođenje, kontrolu i provjeru sistema upravljanja i primjene mjera za njegovo unaprjeđivanje.

Radi ispunjavanja uslova za uspostavljanje sistema upravljanja zaštitom životne sredine i registracije u sistem EMAS pravno i fizičko lice dužno je da izradi izvještaj o uticajima aktivnosti, proizvoda i usluga na životnu sredinu, organizuje i sprovede provjeru usaglašenosti sistema upravljanja.

Registracija u sistem EMAS vrši se na osnovu zahtjeva pravnog i fizičkog lica koji se podnosi Agenciji.

Uz zahtjev za registraciju u sistem EMAS, prilaže se i:

1) izjava pravnog i fizičkog lica za uključivanje u sistem EMAS sa propisanim sadržajem;
2) potvrda akreditovanog EMAS verifikatora o tačnosti navoda datih u izjavi pravnog i fizičkog lica o ispunjenosti uslova zaštite životne sredine za uključivanje u sistem EMAS.

Registar pravnih lica i preduzetnika uključenih u sistem EMAS vodi Agencija.

Pravno lice ili preduzetnik uključen u sistem EMAS može koristiti EMAS znak.

Ukoliko u Crnoj Gori nema pravnih lica koja su akreditovana za EMAS verifikaciju, Ministarstvo određuje akreditovanog EMAS verifikatora sa liste akreditovanih EMAS verifikatora država članica Evropske unije.

Način vođenja EMAS registra, sadržinu, izgled i upotrebu EMAS znaka, uslove koje treba da ispuni EMAS verifikator, kao i obrazac zahtjeva utvrđuje se propisom Ministarstva.

Ekološki znak

Član 44

Ekološki znak utvrđuje se za proizvode namijenjene opštoj potrošnji, izuzev proizvoda za ishranu, poljoprivrednih i drugih proizvoda dobijenih u skladu sa propisima kojima se uređuje organska proizvodnja, proizvodnja pića, proizvodnja farmaceutskih proizvoda i medicinske opreme koji u poređenju sa sličnim proizvodima manje zagađuju životnu sredinu pri proizvodnji, plasmanu, prometu, potrošnji i odlaganju ili su dobijeni reciklažom otpada.

Ekološki znak utvrđuje se i za proizvode i usluge koji manje zagađuju životnu sredinu.

Za proizvode ili usluge pravno ili fizičko lice može dobiti pravo na korišćenje ekološkog znaka ako se njihovom proizvodnjom, odnosno pružanjem smanjuje:

1) potrošnja energetskih resursa;
2) emisija štetnih i opasnih materija;
3) proizvodnja otpada;
4) potrošnja prirodnih resursa.

Bliži uslovi, kriterijum, postupak za dobijanje prava na korišćenje ekološkog znaka, visinu troškova dodjele prava na korišćenje ekološkog znaka iz člana 45 stav 4 ovog zakona, elemente, izgled i način upotrebe ekološkog znaka za proizvode i usluge utvrđuju se propisom Ministarstva.

Dodjela i oduzimanje ekološkog znaka

Član 45

Pravo na korišćenje ekološkog znaka se dodjeljuje za period do tri godine.

Zahtjev za dobijanje ekološkog znaka zainteresovano lice podnosi Agenciji.

Uz zahtjev se podnosi dokumentacija o ispunjenosti uslova iz člana 44 ovog zakona.

Troškove dodjele prava na korišćenje ekološkog znaka snosi podnosilac zahtjeva.

Pravo na korišćenje ekološkog znaka oduzima se ako proizvod ili usluga prestane da ispunjava jedan od uslova za dodjelu znaka.

VII. POSEBNE MJERE ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Posebne mjere

Član 46

Posebne mjere zaštite životne sredine sprovode se radi sprječavanja, smanjivanja ili ublažavanja negativnih uticaja dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci, azbesta, žive i emisija ugljendioksida, na životnu sredinu.

Dugotrajne organske zagađujuće supstance

Član 47

Zabranjena je proizvodnja, stavljanje u promet i upotreba, dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci (u daljem tekstu: POPs) u smješama ili kao sastavnih djelova proizvoda.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na POPs koje se:

- upotrebljavaju za laboratorijska ispitivanja ili kao referentni standard; i

- javljaju u tragovima i čija je prisutnost u supstancama, smješama ili proizvodima nenamjerna.

Azbest

Član 48

Zabranjeno je stavljanje u promet i upotreba azbestnih vlakana.

Zabranjeno je stavljanje u promet i upotreba sirovog azbesta u količini od preko 100 kilograma godišnje za:

1) proizvodnju sirove azbestne rude, osim procesa koji se odnose na vađenje rude; i/ili

2) izradu i industrijsku doradu proizvoda u kojima se upotrebljava sirovi azbest: azbestni cement ili proizvodi od azbestnog cementa, azbestni frikcijski proizvodi, azbestni filteri, azbestni tekstil, azbestni papir i karton, azbestne spojnice, azbestni ambalažni materijali, azbestni materijali za učvršćivanje, azbestne podne obloge, azbestni materijali za popunjavanje.

Živa

Član 49

Zabranjen je izvoz metalne žive, cinabarita, živinog (I) hlorida, živinog (II) oksida i smjesa metalne žive sa drugim supstancama, uključujući legure žive, sa koncentracijom žive od najmanje 95 % masenog udjela.

Zabrana iz stava 1 ovog člana ne primjenjuje se na izvoz, radi naučnog istraživanja u medicinske ili analitičke svrhe.

Zabranjeno je miješanje metalne žive sa drugim supstancama sa isključivom svrhom izvoza metalne žive.

Metalna živa koja se koristi u hlor alkalnoj industriji, metalna živa dobijena prečišćavanjem zemnog gasa, metalna živa dobijena operacijama vađenja rude obojenih metala i topljenja i metalna živa dobijena iz cinabarita smatra se otpadom.

Otpad iz stava 4 ovog člana odlaže se na način koji je siguran za zdravlje ljudi i životnu sredinu i u skladu sa zakonom kojim je uređeno upravljanje otpadom.

Emisija ugljendioksida iz novih putničkih vozila

Član 50

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Geološko skladištenje ugljendioksida

Član 51

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Prekogranični transport ugljendioksida radi skladištenja

Član 52

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Skladištenje ugljendioksida kod termo-energetskih objekata

Član 53

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

VIII. PRAĆENJE STANJA ŽIVOTNE SREDINE

Sistematsko praćenje stanja životne sredine

Član 54

Praćenje stanja životne sredine se sprovodi sistematskim mjerenjem, ispitivanjem kvantitativnih i kvalitativnih pokazatelja stanja životne sredine koje obuhvata praćenje prirodnih faktora, odnosno promjena stanja i karakteristika životne sredine, uključujući i prekogranično praćenje stanja životne sredine.

Praćenje stanja životne sredine iz stava 1 ovog člana obuhvata:

- biodiverzitet i stanja očuvanosti prirode;
- kvalitet voda;
- morski ekosistem;
- kvalitet vazduha;
- sadržaj opasnih i štetnih materija u zemljištu;
- nivo buke u životnoj sredini;
- nivo nejonizujućih zračenja;
- nivo radioaktivnosti u životnoj sredini;
- prirodne pojave, meteorološke, hidrološke, okeanografske, erozijske, seizmološke i druge geofizičke pojave;
- tokove upravljanja otpadom;
- emisiju zagađujućih materija u vazduhu;
- emisiju gasova sa efektom staklene bašte.

Način praćenja stanja životne sredine

Član 55

Praćenjem stanja životne sredine (u daljem tekstu: monitoring) obezbjeđuje se kontinuirana kontrola i praćenje stanja životne sredine u skladu sa ovim i posebnim zakonima.

Monitoring se vrši na osnovu godišnjeg programa monitoringa koji priprema Agencija i dostavlja ga Ministarstvu najkasnije do 1. novembra tekuće godine za narednu godinu.

Godišnji program monitoringa donosi Vlada.

Godišnji program monitoringa iz stava 3 ovog člana, sadrži programe monitoringa pojedinih segmenata životne sredine.

Monitoring je od javnog interesa.

Rezultati monitoringa su sastavni dio jedinstvenog Informacionog sistema životne sredine.

Program monitoringa kvaliteta površinskih, podzemnih i voda za kupanje priprema organ državne uprave nadležan za vode, a program monitoringa voda za piće priprema organ državne uprave nadležan za poslove zdravlja, u skladu sa posebnim propisima.

Godišnji program monitoringa obuhvata:

- praćenje stanja biodiverziteta;
- praćenje kvaliteta površinskih, podzemnih i voda za kupanje, kao i praćenje kvaliteta voda za piće;
- praćenje stanja morskog ekosistema;
- praćenje sadržaja opasnih i štetnih materija u zemljištu;
- praćenje kvaliteta vazduha;
- sistematsko ispitivanje nivoa nejonizujućih zračenja;

- sistematsko ispitivanje radioaktivnosti u životnoj sredini;

- praćenje nivoa buke u životnoj sredini.

Sredstva za sprovođenje monitoringa obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Sprovođenje monitoringa

Član 56

Monitoring sprovodi Agencija.

Za sprovođenje pojedinih poslova monitoringa Agencija određuje jednu ili više referentnih laboratorija koje su akreditovane u skladu sa standardom MEST EN ISO/IEC 17025.

Pored uslova iz stava 2 ovog člana Agencija uzima u obzir i kriterijume u pogledu međulaboratorijske provjere kvaliteta rada i iskustava u vršenju pojedinih poslova monitoringa.

Ispunjenost uslova za referentne laboratorije iz stava 2 ovog člana utvrđuje Agencija.

Referentne laboratorije iz stava 2 ovog člana određuju se na osnovu javnog poziva koji raspisuje Agencija.

Rješenje o određivanju referentne laboratorije na osnovu javnog poziva izdaje se na period do četiri godine.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, program monitoringa kvaliteta površinskih, podzemnih i voda za kupanje sprovodi organ uprave nadležan za hidrometeorološke poslove, a program monitoringa kvaliteta voda za piće sprovodi organ uprave nadležan za poslove zdravlja, u skladu sa posebnim propisima.

Kriterijume u pogledu međulaboratorijske provjere kvaliteta rada i iskustva u vršenju pojedinih poslova monitoringa koje mora da ispunjava referentna laboratorija, propisuje Ministarstvo.

Informacija o stanju životne sredine Crne Gore

Član 57

Na osnovu podataka dobijenih sprovođenjem godišnjeg programa monitoringa Agencija priprema godišnju Informaciju o stanju životne sredine koju dostavlja Ministarstvu najkasnije do 31. maja tekuće godine za prethodnu godinu.

U informaciji iz stava 1 ovog člana daje se ocjena ukupnog stanja životne sredine.

Informacija iz stava 1 ovog člana dostavlja se Vladi.

Monitoring jedinica lokalne samouprave

Član 58

Jedinica lokalne samouprave može sprovoditi monitoring životne sredine na svojoj teritoriji u skladu sa ovim zakonom.

Podatke dobijene sprovođenjem monitoringa iz stava 1 ovog člana jedinica lokalne samouprave dostavlja Agenciji.

Sredstva za obavljanje monitoringa iz stava 1 ovog člana obezbjeđuju se iz budžeta jedinica lokalne samouprave.

Monitoring koji vrši zagađivač

Član 59

Pravno lice i preduzetnik koje je korisnik postrojenja koje zagađuje ili može uzrokovati zagađenje životne sredine, dužno je da sprovodi monitoring u skladu sa posebnim propisima.

Podatke utvrđene monitoringom iz stava 1 ovog člana, zagađivač je dužan da dostavi nadležnom organu jedinice lokalne samouprave na čijoj je teritoriji lociran i Agenciji.

Sredstva za obavljanje monitoringa iz stava 1 ovog člana obezbjeđuje zagađivač.

IX. IZVJEŠTAVANJE O STANJU ŽIVOTNE SREDINE

Izvještaj o stanju životne sredine

Član 60

Radi praćenja ostvarivanja ciljeva utvrđenih dokumentima iz člana 29 ovog zakona, strateških, planskih i programskih dokumenata vezanih za pojedine segmente životne sredine i drugih dokumenata vezanih za zaštitu

životne sredine, kao i zbog cjelokupnog uvida u stanje životne sredine, izrađuje se Izvještaj o stanju životne sredine.

Izvještaj o stanju životne sredine izrađuje Agencija za period od četiri godine i dostavlja ga Ministarstvu.

Izvještaj o stanju životne sredine izrađuje se na osnovu Nacionalne liste indikatora zaštite životne sredine.

Nacionalnu listu indikatora zaštite životne sredine utvrđuje Vlada.

Sastavni dio Izvještaja o stanju životne sredine je Akcioni plan za unaprjeđenje stanja životne sredine sa predlogom mjera.

Izvještaj iz stava 2 ovog člana dostavlja se Vladi.

Izvještaj o stanju životne sredine jedinice lokalne samouprave

Član 61

Za potrebe praćenja ostvarivanja ciljeva iz planova i programskih dokumenata za pojedine segmente životne sredine i opterećenja, kao i drugih dokumenata za zaštitu životne sredine i u cilju cjelovitog uvida u stanje životne sredine, jedinica lokalne samouprave može sačiniti Izvještaj o stanju životne sredine za teritoriju te jedinice lokalne samouprave.

Izvještaj o stanju životne sredine iz stava 1 ovog člana izrađuje se u skladu sa Nacionalnom listom indikatora i sadrži podatke dobijene sprovođenjem monitoringa, kao i druge podatke, zavisno od karakteristika područja za koje se izvještaj podnosi.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana, usvaja skupština jedinice lokalne samouprave i dostavlja Agenciji u roku od mjesec dana od dana njegovog usvajanja.

X. INFORMACIONI SISTEM ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Uspostavljanje Informacionog sistema

Član 62

Informacioni sistem zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Informacioni sistem) uspostavlja se u cilju efikasnog identifikovanja, klasifikovanja, obrade, praćenja i evidencije prirodnih resursa i upravljanja životnom sredinom.

Sadržina Informacionog sistema

Član 63

Informacioni sistem sadrži podatke i informacije o stanju životne sredine, opterećenjima i uticajima na životnu sredinu, a naročito podatke o:

1) stanju životne sredine i njenim segmentima, prikupljene i obrađene u skladu sa ovim zakonom, posebnim propisima i Nacionalnom listom indikatora;
2) emisijama zagađujućih materija u životnoj sredini;
3) prirodnim i prostornim obilježjima;
4) prirodnim resursima i njihovom korišćenju;
5) područjima koja su posebnim propisima određena kao zaštićena ili ugrožena;
6) biološkoj raznovrsnosti i stanju biodiverziteta;
7) otpadu i upravljanju otpadom;
8) hemikalijama (interfejs - sučelje);
9) industrijskim i ekološkim udesima;
10) zagađivačima životne sredine;
11) organizacijama u sistemu EMAS;
12) zakonodavnim, administrativnim, organizacionim i strateškim mjerama;
13) indikatorima održivog razvoja;
14) planovima i programima zaštite životne sredine i preduzetim mjerama;
15) razmjeni informacija sa drugim informacionim sistemima.

Informacioni sistem uspostavlja i vodi Agencija.

Informacionim sistemom obezbjeđuje se pristup drugim informacionim sistemima i harmonizacija svih relevantnih informacija i podataka na nacionalnom i međunarodnom nivou.

Bliži sadržaj, način vođenja i održavanja Informacionog sistema, metodologiju unosa i obrade podataka, strukturu, kategorije i nivoe sakupljanja podataka, kao i sadržinu podataka o kojima se redovno obavještava javnost propisuje Ministarstvo.

Obaveze dostavljanja podataka za Informacioni sistem

Član 64

Subjekti zaštite životne sredine iz člana 8 ovog zakona dužni su da, na zahtjev Agencije, dostavljaju podatke i informacije za potrebe vođenja Informacionog sistema.

Katastar zagađivača

Član 65

Katastar zagađivača životne sredine (u daljem tekstu: katastar zagađivača) sadrži podatke o: izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prenosa i odlaganja zagađujućih materija i otpada u životnu sredinu.

Katastar zagađivača vodi Agencija.

Zagađivači su dužni da Agenciji dostavljaju podatke iz stava 1 ovog člana.

Bliži sadržaj i način vođenja katastra zagađivača, obveznike, način i rokove prikupljanja i dostavljanja podataka o emisijama, odnosno ispuštanju i druge podatke od značaja za vođenje katastra propisuje Ministarstvo.

XI. INFORMISANJE JAVNOSTI, UČEŠĆE JAVNOSTI I ZAINTERESOVANE JAVNOSTI I PRAVO NA PRAVNU ZAŠTITU U PITANJIMA ZAŠTITE ŽIVOTNE SREDINE

Obezbjeđivanje pristupa informacijama o životnoj sredini

Član 66

Pristup informacijama o životnoj sredini obezbjeđuje se u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje slobodan pristup informacijama.

Informacije o životnoj sredini

Član 67

Informacije o životnoj sredini obuhvataju:

- stanje pojedinih segmenata životne sredine, kao što su: vazduh, voda, more, zemljište, priroda, biološka i prediona raznovrsnost, staništa, močvare, obalno područje, uključujući genetički modifikovane organizme, kao i međusobne uticaje pojedinih segmenata životne sredine;
- faktore uticaja na životnu sredinu: supstance, energija, buka, zračenje, radijacija uključujući i radioaktivni otpad, otpad, emisije i druga ispuštanja u životnu sredinu, koji utiču, ili mogu uticati na segmente životne sredine;
- mjere sadržane u strateškim dokumentima, propisima, planovima, programima, sporazumima o životnoj sredini, aktivnosti koje mogu direktno ili indirektno uticati na pojedine segmente životne sredine, kao i mjere ili aktivnosti utvrđene radi njihove zaštite;
- izvještaje o sprovođenju međunarodnih ugovora koji se odnose na zaštitu životne sredine;
- analizu troškova i druge finansijske analize koje se primjenjuju kao dio mjera i aktivnosti sa ciljem zaštite i poboljšanja stanja životne sredine;
- informacije koje se odnose na uslove kvaliteta života ljudi, njihovo zdravlje i bezbjednost, kulturnu baštinu i izgrađene objekte u mjeri kada na njih utiče, ili može uticati stanje pojedinih segmenata životne sredine, odnosno stanje uzrokovano faktorima i/ili mjerama iz al. 2 i 3 ovog stava.

Pravno lice koje obavlja poslove iz oblasti životne sredine može čuvati informacije o životnoj sredini u ime organa državne uprave, organa uprave ili organa lokalne uprave.

Objavljivanje informacija o životnoj sredini

Član 68

Informacije o životnoj sredini objavljuju se u skladu sa ovim zakonom, putem elektronskih baza podataka ili putem medija.

Agencija je dužna da na svojoj internet stranici objavljuje:

- tekstove međunarodnih ugovora, konvencija ili sporazuma i pravo Evropske unije;
- propise koji se odnose na životnu sredinu;
- strategije, planove, programe i druge dokumente koji se odnose na životnu sredinu;
- izvještaje o stanju životne sredine;
- podatke dobijene praćenjem stanja životne sredine;
- izvještaje o sprovođenju međunarodnih ugovora iz oblasti životne sredine, uključujući sprovođenje međunarodnih ugovora i strateških dokumenata, planova i programa iz oblasti životne sredine;
- dozvole/saglasnosti koje imaju značajan uticaj na životnu sredinu; i
- druge podatke od značaja za zaštitu životne sredine.

Agencija je dužna da bez odlaganja obavijesti javnost putem elektronskih medija ili na drugi odgovarajući način u slučajevima neposredne opasnosti za zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu, bez obzira da li je opasnost uzrokovana ljudskom djelatnošću ili prirodnim pojavama.

Agencija i zagađivači su dužni, odmah po saznanju, bez odlaganja, da obavijeste javnost o prekoračenjima propisanih graničnih vrijednosti emisija u životnoj sredini.

Zahtjev i rok za davanje informacija iz oblasti životne sredine

Član 69

Pristup informacijama o životnoj sredini obezbjeđuje se na osnovu zahtjeva koji se podnosi organu državne uprave, organu uprave i organu lokalne uprave i koji ne mora da sadrži razloge za traženje informacija.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana, odlučuje se u roku od 15 dana od dana podnošenja zahtjeva u skladu sa zakonom kojim je uređen slobodan pristup informacijama.

Rok iz stava 2 ovog člana, može se produžiti za osam dana, ako se traži pristup izuzetno obimnoj i složenoj informaciji o životnoj sredini.

U slučaju iz stava 3 ovog člana, podnosilac zahtjeva se obavještava, u pisanoj formi, o produženju roka za rješavanje po zahtjevu i o razlozima produženja u roku od pet dana od dana podnošenja zahtjeva.

Informacija o životnoj sredini, po mogućnosti daje se u obliku u kojem to zahtijeva podnosilac zahtjeva.

Odbijanje zahtjeva za pristup informaciji o životnoj sredini

Član 70

Zahtjev iz člana 69 ovog zakona odbiće se:

- u slučajevima utvrđenim zakonom kojim je uređen slobodan pristup informacijama;
- ako se zahtjev odnosi na informacije, dokumente ili druge podatke koji su u fazi izrade, uz navođenje organa koji priprema informaciju, dokument ili druge podatke, kao i vrijeme potrebno za njihov završetak.

Zahtjev za pristup informaciji o životnoj sredini ne može se odbiti ako se taj zahtjev odnosi na emisije zagađujućih materija u životnoj sredini.

Protiv rješenja kojim se odbija zahtjev za pristup informacijama o životnoj sredini može se izjaviti žalba nadležnom organu.

Kvalitet informacija o životnoj sredini

Član 71

Organi državne uprave, organi uprave i organi lokalne uprave, dužni su da u okviru svoje nadležnosti, obezbijede da informacije o životnoj sredini koje su sačinili ili koje su sačinjene u njihovo ime, budu ažurne, tačne i uporedive.

Ukoliko se radi o zahtjevu za pružanje informacije koja se odnosi na faktore uticaja na životnu sredinu iz člana 67 stav 1 alineja 2 ovog zakona, organi iz stava 1 ovog člana, dužni su ako su dostupne takve informacije, informisati podnosioca zahtjeva o:

- mjestu gdje se mogu pronaći;

- mjernim postupcima, metodama analiza, uzorkovanja, prethodne obrade uzoraka korišćenih u prikupljanju podataka, ili o odgovarajućim standardizovanim postupcima koji su korišćeni.

Učešće javnosti i zainteresovane javnosti

Član 72

Organi državne uprave, organi uprave i organi lokalne uprave nadležni za poslove zaštite životne sredine, dužni su da blagovremeno obavještavaju javnost i zainteresovanu javnost o postupcima odlučivanja u pitanjima životne sredine koja se odnose na:

1) stratešku procjenu uticaja planova i programa na životnu sredinu;

2) procjenu uticaja na životnu sredinu;

3) postupak izdavanja dozvole za integrisano sprječavanje i kontrolu zagađivanja kroz odobravanje rada novih, odnosno postojećih postrojenja;

4) strategije, planove, programe i ostala dokumenta iz oblasti zaštite životne sredine;

5) druga pitanja iz oblasti životne sredine u skladu sa posebnim propisima.

Pravo na pravnu zaštitu u pitanjima zaštite životne sredine

Član 73

Zainteresovana javnost u postupku odlučivanja u pitanjima životne sredine ima pravo da pokrene postupak preispitivanja odluke pred nadležnim organima, odnosno sudom u skladu sa zakonom.

Zainteresovana javnost ima pravo podnošenja žalbe protiv odluke nadležnog organa za poslove zaštite životne sredine, odnosno pravo podnošenja tužbe nadležnom sudu u skladu sa posebnim propisima.

XII. FINANSIRANJE

Finansiranje u oblasti životne sredine

Član 74

Država i jedinica lokalne samouprave, obezbjeđuju finansijska sredstva za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine.

Izvori finansiranja

Član 75

Sredstva za finansiranje zaštite životne sredine obezbjeđuju se iz:

- budžeta Crne Gore;
- budžeta jedinice lokalne samouprave;
- sredstava eko-naknada;
- sredstava Fonda za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Eko-fond);
- kredita, donacija i pomoći;
- instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija;
- stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine; i
- drugih izvora u skladu sa zakonom.

Eko-fond i sredstva Eko-fonda

Član 76

Eko-fond ima svojstvo pravnog lica. Eko-fond osniva Vlada.

Sredstva za finansiranje Eko-fonda obezbjeđuju se iz:

- budžeta Crne Gore;
- sredstava eko-naknada;
- kredita, donacija i pomoći;
- instrumenata, programa i fondova Evropske unije, Ujedinjenih nacija i međunarodnih organizacija;

- stranih ulaganja namijenjenih zaštiti životne sredine; i

- drugih izvora u skladu sa zakonom.

Sredstva Eko-fonda koriste se za: finansiranje pripreme, sprovođenja i razvoja programa, projekata i sličnih aktivnosti na državnom i lokalnom nivou, u cilju očuvanja, održivog korišćenja, zaštite i unaprjeđivanja životne sredine, energetske efikasnosti i korišćenja obnovljivih izvora i energije, sprovođenje ciljeva i načela zaštite životne sredine, radi postizanja integralnog i cjelovitog očuvanja kvaliteta životne sredine, očuvanja biološke, geološke i predione raznovrsnosti i racionalnog korišćenja prirodnih dobara i energije kao osnovnih uslova održivog razvoja, kao i ostvarivanje prava građana na zdravu životnu sredinu.

Aktom o osnivanju urediće se organizacija i način rada, djelatnost, organi, način finansiranja i korišćenja sredstava i druga pitanja od značaja za rad Eko-fonda.

Eko-naknade

Član 77

Eko-naknade su naknade zbog zagađivanja životne sredine koje se plaćaju po principu "zagađivač plaća".

Eko-naknade iz stava 1 ovog člana dužna su da plaćaju pravna i fizička lica za:

- ispuštanje zagađujućih materija u vazduh;

- uvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač;

- stvaranje i deponovanje opasnog otpada.

Visinu, način obračuna i plaćanja naknada iz stava 2 ovog člana utvrđuje Vlada.

Korišćenje sredstava za zaštitu životne sredine

Član 78

Sredstva za zaštitu životne sredine koriste se za:

- sufinansiranje programa zaštite i razvoja zaštićenih prirodnih dobara;
- finansiranje troškova sprovođenja preventivnih mjera ili mjera remedijacije kada je zagađivač nepoznat u skladu sa zakonom kojim se uređuje odgovornost za štetu u životnoj sredini;
- sufinansiranje i drugih investicionih programa koji doprinose bitnom smanjenju zagađivanja životne sredine;
- izradu idejnih rješenja, naučno-istraživačkih projekata aplikativnog karaktera, studija, elaborata i izvođačkih projekata;
- sufinansiranje stručnog osposobljavanja kadrova u stručnim, naučnim, privrednim i upravnim organizacijama iz oblasti životne sredine od interesa za državu;
- sufinansiranje organizovanih aktivnosti u preduzimanju mjera iz oblasti životne sredine u okviru ekoloških nevladinih organizacija;
- sufinansiranje publikacija, časopisa, stručnih i naučnih skupova i informativno-propagandnih aktivnosti u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta životne sredine;
- sufinansiranje izrade i realizacije Lokalnog plana zaštite životne sredine.

Naknade za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine jedinica lokalne samouprave

Član 79

Jedinica lokalne samouprave može propisati naknadu za zaštitu i unaprjeđivanje životne sredine, u skladu sa svojim potrebama i specifičnostima.

Kriterijume, vrstu i visinu naknade iz stava 1 ovog člana, način plaćanja, obveznike, kao i olakšice za određene kategorije obveznika plaćanja, propisuje jedinica lokalne samouprave, uz prethodnu saglasnost Vlade.

Prikupljena sredstva po osnovu naknada iz stava 1 ovog člana, moraju se namjenski koristiti za zaštitu i unaprjeđenje životne sredine na teritoriji jedinice lokalne samouprave.

XIII. NADZOR

Upravni nadzor

Član 80

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo i drugi nadležni organi državne uprave, u skladu sa zakonom.

Inspekcijski nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donesenih na osnovu ovog zakona vrši ekološki inspektor, u skladu sa ovim zakonom i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Ovlašćenja ekološkog inspektora

Član 81

U vršenju inspekcijskog nadzora ekološki inspektor ima ovlašćenje da utvrdi da li:

- se u obavljanju djelatnosti seveso postrojenja preduzimaju propisane mjere u cilju sprječavanja i kontrole udesa koji uključuju opasne materije;
- je operater seveso postrojenja, odnosno kompleksa dostavio Agenciji obavještenje, prije izrade Plana prevencije udesa;
- je operater seveso postrojenja, odnosno kompleksa izradio Plan prevencije udesa u roku od šest mjeseci po dostavljanju obavještenja;
- je operater seveso postrojenja, odnosno kompleksa izradio i dostavio Agenciji Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa;
- zagađivač sprovodi monitoring u skladu sa zakonom;
- zagađivači dostavljaju podatke za potrebe vođenja katastra zagađivača.

Prava i obaveze ekološkog inspektora

Član 82

U vršenju poslova iz člana 81 ovog zakona ekološki inspektor je obavezan da:

- naredi preduzimanje mjera za sprječavanje hemijskog udesa i ograničavanje uticaja tog udesa na život i zdravlje ljudi i životnu sredinu na propisan način;
- naredi operateru seveso postrojenja, odnosno kompleksa da dostavi Agenciji obavještenje, prije izrade Plana prevencije udesa;
- naredi operateru seveso postrojenja, odnosno kompleksa da izradi Plan prevencije udesa u roku od šest mjeseci po dostavljanju obavještenja;
- naredi operateru seveso postrojenja, odnosno kompleksa da izradi i dostavi Agenciji Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa;
- naredi zagađivaču obavljanje monitoringa stanja životne sredine na propisan način;
- naredi zagađivaču dostavljanje podataka utvrđenih monitoringom nadležnim organima, u skladu sa ovim zakonom;
- naredi dostavljanje podataka za vođenje katastra zagađivača;
- zabrani stavljanje u promet i upotrebu dugotrajnih organskih zagađivača (POPs) u smješama ili kao sastavni dio proizvoda, koje po odredbama ovog zakona nijesu dozvoljena;
- zabrani stavljanje u promet i upotrebu azbesta i azbestnih vlakana, koje po odredbama ovog zakona nijesu dozvoljena;
- naredi skladištenje metalne žive koja se smatra otpadom, na propisan način.

Ovlašćenja geološkog inspektora

Član 83

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Prava i obaveze geološkog inspektora

Član 84

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Prava i obaveze tržišnog inspektora

Član 85

Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)

Prava i obaveze carinskog organa

Član 86

U vršenju poslova carinski organ je obavezan da zabrani izvoz metalne žive, cinabarita, živinog (I) hlorida, živinog (II) oksida i smjesa metalne žive s drugim supstancama, uključujući legure žive, s koncentracijom žive od najmanje 95% masenog udjela, koje po odredbama ovog zakona nijesu dozvoljene.

XIV. KAZNENE ODREDBE

Prekršajne odredbe

Član 87

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 40.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice, ako:

1) prije izrade Plana prevencije udesa, Agenciji ne dostavi obavještenje o novom seveso postrojenju, odnosno kompleksu najmanje tri mjeseca prije početka rada (član 40 stav 3 tačka 1);
2) prije izrade Plana prevencije udesa, Agenciji ne dostavi obavještenje o postojećem seveso postrojenju, odnosno kompleksu (član 40 stav 3 tačka 2);
3) prije izrade Plana prevencije udesa, Agenciji ne dostavi obavještenje o postojećem seveso postrojenju, odnosno kompleksu u kojem su se količine opasnih materija povećale tako da uzrokuju veći stepen rizika od hemijskog udesa, najkasnije tri mjeseca od dana promjene (član 40 stav 3 tačka 3);
4) prije izrade Plana prevencije udesa, Agenciji ne dostavi obavještenje o trajnom prestanku rada seveso postrojenja, odnosno kompleksa, kao i u slučaju modifikacije seveso postrojenja, odnosno kompleksa, svakoj promjeni koja može uticati na mogućnost nastanka hemijskog udesa (član 40 stav 3 tačka 4);
5) ne izradi Plan prevencije udesa najkasnije šest mjeseci od dana dostavljanja obaveštenja iz člana 40 stav 3 ovog zakona (član 40 stav 4);
6) ne obezbijedi Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa za novo seveso postrojenje, odnosno kompleks najmanje tri mjeseca prije početka rada (član 41 stav 3 tačka 1);
7) ne obezbijedi Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa za postojeće seveso postrojenje, odnosno kompleks (član 41 stav 3 tačka 2);
8) ne obezbijedi Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa za postojeće seveso postrojenje, odnosno kompleks u kojem su se količine opasnih materija povećale tako da uzrokuju veći stepen rizika od hemijskog udesa, najkasnije šest mjeseci od dana promjene (član 41 stav 3 tačka 3);
9) proizvodi, stavlja u promet i upotrebljava dugotrajne organske zagađujuće supstance (POPs) u smješama ili kao sastavne djelove proizvoda (član 47 stav 1);
10) stavlja u promet i upotrebljava azbestna vlakna (član 48 stav 1);
11) stavlja u promet i upotrebljava sirovi azbest u količini preko 100 kg godišnje za proizvodnju sirove azbestne rude, osim procesa koji se odnose na vađenje rude (član 48 stav 2 tačka 1);
12) stavlja u promet i upotrebljava sirovi azbest u količini preko 100 kg godišnje za izradu i industrijsku doradu proizvoda u kojima se upotrebljava sirovi azbest: azbestni cement ili proizvodi od azbestnog cementa, azbestni frikcijski proizvodi, azbestni filteri, azbestni tekstil, azbestni papir i karton, azbestne spojnice, azbestni ambalažni materijali, azbestni materijali za učvršćenja, azbestne podne obloge, azbestni materijali za popunjavanje (član 48 stav 2 tačka 2);
13) izvozi metalnu živu, cinabarit, živin (I) hlorid, živin (II) oksid i smjesu metalne žive sa drugim supstancama, uključujući legure žive, sa koncentracijom žive od najmanje 95 % masenog udjela (član 49 stav 1);
14) miješa metalnu živu sa drugim supstancama sa isključivom svrhom izvoza metalne žive (član 49 stav 3);
15) Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)
16) Briše se. (Zakon o zaštiti od negativnih uticaja klimatskih promjena, "Sl. list CG", br. 73/19)
17) ne sprovodi monitoring, a korisnik je postrojenja koje zagađuje ili može uzrokovati zagađenje životne sredine (član 59 stav 1);
18) ne dostavi nadležnom organu jedinice lokalne samouprave na čijoj teritoriji je lociran i Agenciji, podatke utvrđene monitoringom iz člana 59 stav 1 ovog zakona (član 59 stav 2);
19) ne dostavi Agenciji podatke iz člana 65 stav 1 ovog zakona (član 65 stav 3).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 500 eura do 4.000 eura.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se preduzetnik novčanom kaznom u iznosu od 1.000 eura do 12.000 eura.

XV. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Podzakonski akti

Član 88

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja propisa iz stava 1 ovog člana primjenjivaće se podzakonski akti donešeni na osnovu Zakona o životnoj sredini ("Službeni list CG", broj 48/08), ukoliko nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Rok za donošenje Strategija i planova

Član 89

Strategije iz čl. 30, 31 i 36 ovog zakona donijeće se u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nacionalni plan iz člana 34 ovog zakona donijeće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za dostavljanje obavještenja

Član 90

Obavještenje o postojećem seveso postrojenju, odnosno kompleksu iz člana 40 stav 3 tačka 2 ovog zakona, dostaviće se u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Rok za Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa

Član 91

Izvještaj o bezbjednosti i Plan zaštite od udesa za postojeće seveso postrojenje, odnosno kompleks iz člana 41 stav 3 tačka 2 ovog zakona, operator je dužan da sačini u roku od 18 mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Osnivanje Eko-fonda

Član 92

Eko-fond osnovaće se najkasnije u roku od dvije godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do osnivanja Eko-fonda sredstva od eko-naknada iz člana 77 ovog zakona uplaćivaće se u budžet Crne Gore.

Započeti postupci

Član 93

Postupci koji su započeti do stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona.

Prestanak važenja

Član 94

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o životnoj sredini ("Službeni list CG", broj 48/08, 40/10, 40/11 i 27/14), odredbe člana 35 alineja 2, člana 36 i čl. 38 do 41 Zakona o životnoj sredini ("Službeni list RCG", broj 12/96) i član 154 Zakona o izmjenama i dopunama Zakona kojima su propisane novčane kazne za prekršaje ("Službeni list CG", broj 40/11).

Stupanje na snagu

Član 95

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore", a primjenjivaće se od 1. oktobra 2024. godine.